

# Socialne, psihološke in zdravstvene značilnosti delinkventnih in nedelinkventnih alkoholikov

Dr. Ljubo Bavcon

Inštitut za kriminologijo pri pravni fakulteti v Ljubljani je oktobra leta 1962 oddal skladu Borisa Kidriča študijo o raziskavi socialnih, psiholoških in zdravstvenih značilnosti delinkventnih in nedelinkventnih alkoholikov. Sodimo, da ne bo odveč, če že vnaprej, še preden bo študija objavljena v celoti, seznamo bralce naše revije s sklepi in ugotovitvami omenjene študije.

Raziskava je bila načrtovana in organizirana tako, da bi odgovorila na nekaj vprašanj, in sicer:

1. V kakšnih življenjskih razmerah so zrasti ljudje, ki so se vdali alkoholu in ki so zaradi tega prišli navzkriž s pravili družbenega sožitja.

2. Kakšne so značilne osebnostne poteze anketirancev.

3. Kakšne vrste in oblike alkoholizma najdemo pri anketirancih, zakaj popivajo in kako reagirajo na alkohol.

4. Katera kazniva dejanja in prekrški se najpogosteje pojavljajo v zvezi z alkoholizmom, kako alkoholizem vpliva na povratništvo in na druge pojave družbenega nereda.

5. Kakšni preventivni, represivni in terapevtični ukrepi so bili uporabljeni zoper anketiranca in kako so nanje vplivali.

Odgovori na vsa ta vprašanja seveda niso mogli biti popolni. Vendar pa menimo, da izpopolnjujejo našo podobo o alkoholizmu in o kriminaliteti, ki je z njim v zvezi. Upamo, da bodo spoznanja, ki nam jih prinaša ta raziskava, lahko vplivala na preventivno, terapevtično in represivno dejavnost pristojnih državnih in družbenih organov, družbenih organizacij in strokovnih služb.

Sklepi, ki jih objavljamo, so sinteza obširnih obdelav, preverjanj in izračunavanj. V tem okviru seveda ni mogoče pojasniti metod, ki so se uporabljale pri zbiranju gradiva in pri njegovi obdelavi. Kdor bo želel, se bo z njimi lahko seznanil v publikaciji, ki bo izšla pri Univerzitetni založbi in ki bo prav zato precej obširna. Pisec teh sklepov se zdi končno potrebno povedati še to, da je njegova zasluga samo v bolj ali manj uspešem povzetku ugotovitev in spoznanj, do katerih so prišli pri obdelavi gradiva vsi sodelavci in soavtorji, in sicer dr. Miloš Kobal, Janez Pečar, Boris Uderman in podpisani.

## I.

Sklepi študije o socialnih, psiholoških in zdravstvenih značilnostih delinkventnih in nedelinkventnih alkoholikov skušajo podati pregled najpomembnejših ugotovitev, ki izhajajo iz raziskave, in sicer tako, kot so bila v začetku postavljena vprašanja. Za izdelavo sklepov smo uporabili dvoje metod.

Prva metoda naj nam pomaga izbrati in diferencirati tiste okoliščine in činitelje, ki se pri naših anketirancih najpogosteje pojavljajo v zvezi z alkoholizmom in njihovo delinkventnostjo in ki bi nam vsaj v obliki hipotez dovoljevali sklepati o zvezah med posameznimi dejstvi ali skupinami dejstev ter alkoholomanijo in delinkventnostjo. V ta namen smo iz vseh dejstev, ki jih obsegata naša raziskava, izbrali tista, ki jih po splošni presoji in ob podatkih te raziskave lahko ovrednotimo z negativnim predznakom. Gre za taka dejstva in okoliščine iz življenjske zgodovine in osebnostne podobe anketiranca, ki pomenijo poseben pritisk, posebno neugodnost za njegov razvoj v primeri z normalnimi, standardnimi okoliščinami, ki jih vrednotimo kot ugodne ali vsaj ne neugodne. S tega izhodišča smo pri vseh anketirancih prešeli vse izbrane negativne znake in izračunali koeficiente obremenjenosti s takimi neugodnimi okoliščinami za naše tri temeljne skupine anketirancev.

Druga metoda pa upošteva to, kar je bilo že povedano ob prikazu podatkov v tabelah in grafikonih, oziroma razvija misli in hipoteze, ki iz izračunanih podatkov izhajajo.

1. V kakšnih življenjskih razmerah so zrasti ljudje, ki so se vdali alkoholu in ki so zaradi tega prišli navzkriž s pravili družbenega sožitja.

V splošnem lahko ugotovimo, da so anketiranci rasli in živelji v dokaj neugodnih življenjskih razmerah. Primerjav s prebivalstvom nasprotno v tem pogledu nismo mogli napraviti. Izmed 22 okoliščin, ki smo jih izbrali kot negativne, je povprečno vsak naš anketiranc obremenjen vsaj s 4,48 negativnimi znaki. Za mladostno obdobje smo izbrali tele znake: nezakonski otrok; imel je mačeho; starši so živelji v prepirih; starši so živelji ločeno; ni imel lastne postelje; spal je z več osebami v istem prostoru. Vsakdo izmed naših anketirancev je bil obremenjen

povprečno z eno izmed naštetih okoliščin. Največkrat se pojavljata naslednji okoliščini: ni imel lastne postelje; starši so živeli v prepirih. Toda če so te okoliščine kaj vplivale na to, da so postali naši anketiranci alkoholomani, potem moramo ugotoviti, da pretežno niso vplivale na to, da so postali še delinkventi. V povprečju je namreč obremenjenost delinkventnih alkoholikov nekoliko manjša od nedelinkventnih. Glede posameznih znakov pa lahko trdimo, da izrazito materialne okoliščine življenja v mladosti niso dosti vplivale. Ni posebno pomembno, ali je imel lastno posteljo ali ne, ali je spal sam ali z več osebami v istem spalnem prostoru in podobno. Pač pa najdemo nekaj značilnosti v položaju, ki ga je imel posameznik v družbi in širšem okolju in v vzdušju, ki ga je obdajalo. Pokazalo se je namreč, da ni vseeno, če je bil anketiranec nezakonski otrok, če so živeli starši v prepirih oziroma ločeno. Te okoliščine najdemo poudarjene pri skupini upravno kaznovanih in sodno kaznovanih. Ti podatki dovoljujejo sklep, po katerem so za zdrav otrokov razvoj dosti bolj pomembni urejeni medosebni in čustveni odnošaji v družini in v okolju, kot pa materialne življenjske okoliščine. To spoznanje utegne biti pomembno tudi za prihodnjo preventivno dejavnost, tako v smeri preprečevanja alkoholizma kot tudi kriminalitete. Druga skupina podatkov s področja življenjskih razmer zajema poznejše življenje, in sicer naslednje okoliščine: brez šolske izobrazbe; nekvalificiran delavec; nezaposlen in delomrznež; velikokrat menja bivališče in službo; razvezan; se ne razume z zakonskim drugom; zakonski drug rad pije; nima stanovanja; stanuje pri bivšem zakonskem drugu.

Koefficient povprečne obremenjenosti s temi okoliščinami je 1,38, skupina nedelinkventnih alkoholikov je obremenjena s koeficientom 1,15, upravno kaznovani z 1,50 in sodno kaznovani z 1,42. Vsa skupina delinkventnih je torej nekoliko bolj obremenjena v vseh pogledih; glede posameznih okoliščin pa se kažeta dejstvi, da je človek brez izobrazbe sploh in še posebej brez strokovne kvalifikacije, kot še posebno obremenilni, zlasti za skupino upravno kaznovanih. Skupina sodno kaznovanih vzbuja pozornost še posebej glede na nezaposlenost in nestalnost ter glede razvezanosti in slabih stanovanjskih razmer. Vendar moramo upoštevati, da so razen šolske izobrazbe in strokovne kvalifikacije vse druge okoliščine lahko že tudi posledica popivanja; zaradi tega pa se približujejo tudi vsi koefficienti povprečju oziroma se razlikujejo od njega le pri sodno kaznovanih, ki so, kot kaže, moralno etično najbolj pokvarjeni.

Tretja skupina podatkov s področja življenjskih razmer zajema psihične obremenitve v življenju, kakor so jih navajali anketiranci. Te obsegajo: težko mladost; vojna doživetja; nesoglasja v zakonu; prejšnja kaznovanja, sedanje ekonomske težave. Glede tega smo našli prav majhne razločke med posameznimi skupinami, vendar pa morda ne smemo spregledati tega, da je vsakdo izmed anketirancev obremenjen z 1,16 teh okoliščin. Primerjav s prebivalstvom nasploh nismo mogli narediti, zdi pa se, da bi tudi v tem pogledu naši anketiranci ne zbujali kakšne posebne pozornosti.

S to metodo smo torej mogli izolirati glede življenjskih razmer v mladosti in pozneje kot pomembne tako za razvoj alkoholomanije in še posebej delinkventnosti zlasti naslednje okoliščine:

1. nezakonsko rojstvo,
2. prepiri in nesoglasja staršev,
3. ločeno življenje staršev,
4. pomanjkljiva šolska izobrazba,
5. pomanjkanje strokovne kvalifikacije.

Razumljivo je, da s tem ne trdimo, da bo postal vsakdo, kdor ima te značilnosti, že za gotovo alkoholoman in delinkvent. Morda pa ni pretirano, če ugotovimo, da bo tisti, ki ima te značilnosti, v določenih okoliščinah laže zašel na to pot.

Poleg te splošne ugotovitve pa izhajajo iz študije v zvezi z življenjskimi razmerami anketirancev še nekateri sklepi, ki so vredni omembе.

Z metodo izračunavanja koeficientov se je pokazalo, da glede materialnih razmer, v katerih so živeli anketiranci v mladosti, ni pomembnih razločkov med našimi skupinami. Poudariti pa je treba, da tudi te okoliščine niso brez pomena, saj se je na primer pokazalo, da so pozneje v življenju dosegli boljše stanovanjske razmere tisti anketiranci, ki so imeli že v mladosti lastno posteljo in sploh boljše življenjske razmere. Revščina, zaostalost, neznanje in podobno sami sebe reproducijo in kdor se hoče iz tega izvleči samo z lastnimi silami, ima pogosto velike težave ali sploh neuspeh. Spričo tega ni neutemeljeno zahtevati, naj se loti zlasti služba socialnega varstva svoje naloge s tega vidika. Otrokom in mladim ljudem je treba ustvariti kar najbolj ugodne življenjske razmere, da bodo mogli rasti v zdrave, normalne ljudi in državljanje.

V zvezi s tem moramo opozoriti, da je imelo 89 naših anketirancev skupaj 240 otrok ali vsakdo skoraj po tri. Glede na razmere v Sloveniji zaznamujemo pri alkoholikih presežek. To bi bilo lahko prav razveseljivo, če ne bi vedeli, v kakšnih okoliščinah živijo in se razvijajo ti otroci. Podatki kažejo, da imajo

79 % vseh otrok tisti anketiranci, ki so ali brez šolske izobrazbe ali so nekvalificirani delavci ali pa imajo neurejene razmere v družini. Ker se te okoliščine povezujejo z vsemi drugimi kar najbolj negativnimi okoliščinami, si lahko predstavljamo, kako močno so ti otroci ogroženi. Tudi tu moramo opozoriti na velike razločke, ki obstoje med našimi osnovnimi skupinami. V skupini delinkventnih alkoholikov odpade na tiste anketirance, ki imajo zgornje negativne okoliščine, 59 % otrok. V skupini delinkventnih (upravno in sodno kaznovanih skupaj) pa odpade na tiste, ki imajo pomanjkljivo šolsko izobrazbo, ki so nekvalificirani delavci in imajo neurejene družinske razmere, kar 91 % otrok. Očitno je torej, da je nujna učinkovita intervencija pristojnih organov za zavarovanje teh in vseh drugih ogroženih otrok.

Opozorimo naj tudi na ne tako majhno skupino razvezancev in ovdovelih anketirancev, ki se kaže v številnih pogledih hudo obremenjena. Tu najdemo največ pavperizma, beraštva, splošne in zdravstvene neprilagojenosti, asocialnosti in antisocialnosti. Skratka ti ljudje ekonomsko in socialno propadajo in pomenijo poseben problem za našo varnostno, socialno in zdravstveno službo. Vse tri omenjene službe se z njimi nenehno ukvarjajo, vendar pa kar po vrsti z nepriemernimi in neučinkovitimi ukrepi. Kaznovanje nič ne zaleže, socialne podpore porabijo ti ljudje za alkohol, zdravstvena služba pa ni ne materialno ne kadrovsko usposobljena za njihovo obravnavanje. S tega področja naj omenimo še, da živi kar 50 % anketirancev v slabih in neznosnih stanovanjskih razmerah. Podatek je močno značilen, saj tega nikakor ni mogoče trditi tudi za prebivalstvo nasploh. Lahko se seveda postavimo na stališče, da so si tega prizadeti sami krivi, saj popivajo, so delinkventni, za nič ne poskrbijo in podobno. Toda s takšnim stališčem že vnaprej zapiramo tudi vsako možnost, da bi se stanje izboljšalo. Vendar pa bo treba posvetiti pozornost tudi temu, saj gre v prvi vrsti za otroke in za druge svojce, razen tega pa lahko z ureditvijo stanovanjskih razmer odpade spet eden izmed činiteljev alkoholomanije in delinkventnosti.

## 2. Osebnost anketiranec

Z metodo izračunavanja koeficientov smo skušali tudi glede osebnosti anketiranec izolirati podatke, ki bi utegnili biti pomembni. Razvrstili smo negativne okoliščine v štiri skupine, in sicer:

1. Obremenjenost staršev (duševne bolezni nevrotične motnje, alkoholizem).

2. Inteligentnost in prilagojenost.

3. Zdravstveno stanje (bolezni, ki jih je alkoholik prebolel, sedanje zdravstveno stanje).

4. Zakaj pije (objektiviziran vzrok: osebnostne motnje, konflikti in napetosti).

Glede obremenjenosti staršev in drugih bližnjih sorodnikov smo dobili koeficient v povprečju 1,02, kar pomeni, da je imel povprečno vsak naš anketiranc v družini nekoga, ki je bil duševno bolan, nevrotičen ali alkoholik. Daleč najpogostejša je navedba o alkoholizmu v družini. Ostali dve navedbi sta kar petkrat manjši. Razločki med našimi osnovnimi skupinami so očitni. Koeficient za nedelinkventne skupine znaša 0,88, za skupino upravno kaznovanih 1,20, za skupino sodno kaznovanih pa 1,01. Zanimivo pa je, da glede alkoholizma v družinah naših anketirancev ni razločka. Vse tri skupine so glede tega enakomerno obremenjene. Večji so razločki glede duševnih bolezni in nevrotičnih motenj, pri katerih najbolj zbuja pozornost skupina upravno kaznovanih, nekoliko bolj je obremenjena tudi skupina sodno kaznovanih, zlasti z duševnimi boleznimi v družini.

Skupina upravno kaznovanih anketirancev se že v vseh dosedanjih razglašljajih kaže kot najbolj obremenjena. Duševne bolezni in nevrotične motnje pri starših ali v ožji družini je treba prav tako upoštevati kot enega izmed pogojev, ki ob drugih ugodnih okoliščinah lahko vodi v alkoholizem in delinkventnost. Ugotovili smo že, da se najpogosteje navaja alkoholizem v družini. Pri anketirancih ga najdemo v več kot 80 %. Ob tej in ob vseh drugih podobnih ugotovitvah tujih raziskav ne bo nobenega dvoma, da je alkoholizem v družini činitelj, ki skoraj neizbežno reproducira samega sebe pri potomstvu. Kdor je že v mladosti videl in spoznal, kako se lahko reagira na življenske težave, ta bo pač laže posegel po tem načinu reagiranja, če bo zašel v take težave. Iz tega izhaja tudi potreba po učinkovitih ukrepih za zdravljenje ali vsaj za izolacijo alkoholomanov, ki bi lahko s svojo vdanostjo alkoholu »okužili« tudi svoje potomstvo oziroma mlajše brate in sestre. Tudi ukrepi za zdravljenje in zatiranje že današnjega alkoholizma so hkrati preventivne narave.

Naslednja skupina negativnih znakov se tiče dveh psihičnih značilnosti in dveh splošno zdravstvenih. Med negativne znake smo šteli podpovprečno in podnormalno inteligentnost ter zelo slabo in slabo splošno osebnostno prilagojenost. Prav tako smo šteli za negativen znak vsako navedbo o hujših boleznih, poškodbah in podobnem v mladosti ter navedbe o slabem trenutnem zdravstvenem stanju.

Podatki nam kažejo, da je v povprečju nekaj manj kot polovica naših anketirancev podpovprečno ali podnormalno inteligentna, pri tem pa je razloček med nedelinkventnimi in upravno kaznovanimi močno značilen. Med upravno kaznovanimi je razmeroma še enkrat več podpovprečnih in podnormalnih kot med nedelinkventnimi, medtem ko se delinkventni približujejo povprečju.

Podobno ugotavljamo tudi glede prilagojenosti. Skupina upravno kaznovanih je precej bolj obremenjena od skupine nedelinkventnih, zanimivo pa je, da najdemo nekaj večjo obremenjenost tudi pri sodno kaznovanih. V celoti kažejo vsi anketiranci slabšo in slabo prilagojenost osnovnim življenjskim situacijam s koeficientom 0,57. Izračunanje koeficientov nam pokaže tudi dokaj večjo obremenjenost s preteklimi in sedanjimi boleznimi pri skupini upravno kaznovanih. Sedanje zdravstveno stanje nedelinkventnih je več kot še enkrat boljše od zdravstvenega stanja upravno kaznovanih anketirancev. Sodno kaznovani anketiranci se, kot po večini, tudi tu približujejo povprečju.

Na splošno torej lahko sklepamo, da se nižja intelligentnost in slabša prilagojenost pojavljata precejkrat kot činitelja, ki prispevata k razvoju delinkventnosti tistega, ki je že vdan alkoholu. Delinkventnost je tu mišljena v širšem pomenu. Poudariti je treba namreč, da je ta vpliv manj očiten pri delinkventih v ozjem pomenu besede, kot pa pri storilcih prekrškov. Pri storilcih prekrškov imamo opraviti s pasivnimi ljudmi, ki se vdaajo beračenju, potepanju, popivanju ali brezdelju, ki le tu in tam priložnostno storijo kakšno kaznivo dejanje, ki so manj intelligentni, v splošnem slabše prilagojeni in slabšega zdravja, skratka, zapuščeni in zanemarjeni.

Kot je bilo že večkrat omenjeno, gre pri tej skupini povečini za ljudi, ki jih lahko štejemo med družbeno usedljino in za katere bi morali kar najhitreje primerno poskrbeti. Videli smo, da so pri tej skupini brezuspešni vsi represivni in tudi drugi ukrepi, pogosto odpove tudi strokovna terapija. Edina primerna rešitev za ta del naših anketirancev in za vse njim enake<sup>1</sup> bi bila oddaja v primerne delovno-varstvene zavode, kjer bi ob primerni zaposlitvi, oskrbi in zdravniški pomoci šele mogli najti človeka vredno življenje. Ni izključeno, da bi se nekateri med njimi lahko še kdaj vrnilji v družbo kot njeni koristni člani.

<sup>1</sup> Glej Janez Pečar: Nekaj o nehospitaliziranih duševnih bolnikih in alkoholikih v Sloveniji, Revija za kriminalistiko in kriminologijo, I. 1959, št. 3.

Tretja skupina podatkov o osebnosti anketirancev zadeva vprašanje, zakaj piyejo. Izmed štirih bolj ali manj objektivnih vzrokov smo izbrali kot negativna dva, in sicer: piye zaradi osebnostnih motenj; piye zaradi konfliktov in napetosti. Tudi glede tega zbuja pozornost skupina upravno kaznovanih, zlasti pri znaku »piye zaradi osebnostnih motenj«. Ta skupina je s tem znakom kar petkrat bolj obremenjena od skupine nedelinkventnih, skupina delinkventnih pa spet pomeni povprečje. Ugotoviti pa moramo, da so vse tri skupine naših anketirancev enakomerno obremenjene z znakom »konflikti in napetosti«.

Izmed sicer neobsežnih podatkov o osebnosti naših anketirancev lahko torej kot pomembne za razvoj alkoholizma in delinkventnosti ter za njuno medsebojno odvisnost označimo naslednje okoliščine:

1. alkoholizem staršev in bratov ter sester,
2. duševne bolezni in nevrotične motnje v rojstni družini anketiranca,
3. podpovprečna in podnormalna intelligentnost,
4. slaba osebnostna prilagojenost osnovnim življenjskim situacijam,
5. več hujših prebolelih bolezni in slabše trenutno zdravstveno stanje,
6. čustvene ali osebnostne motnje.

Z naštevanjem teh okoliščin seveda nismo odkrili nič novega. To, kar je omembe vredno, je kombiniranje naštetih okoliščin. Kakor smo povedali že v prvi točki teh sklepov, tudi te okoliščine ne pomenijo, da bi moral tisti, pri katerih jih najdemo, neizbežno postati alkoholoman in še delinkvent. Vsekakor pa bo obremenjenost z okoliščinami, navedenimi v prvi točki sklepov, pa še z zgoraj naštetimi, olajšala posameznikov razvoj v tej smeri.

### 3. Vrste in oblike alkoholizma, zakaj alkoholiki popivajo in kako reagirajo na alkohol.

Vprašanja, ki si jih tu zastavljamo, naj nam pojasnijo nekaj okoliščin, kot na primer vpliv zgodnjega popivanja na poznejšo alkoholomanijo in delinkventnost, razločke glede reagiranja na alkohol med delinkventnimi in nedelinkventnimi alkoholiki ter oblike popivanja in vrste pivov, s katerimi imamo opraviti.

Z metodo izračunavanja koeficientov smo zajeli tudi samo dvoje vprašanj, in sicer, v kateri starostni dobi so začeli anketiranci piti in kako reagirajo na alkohol.

Glede prvega vprašanja moremo tu samo ponoviti, da med nedelinkventnimi alkoholiki nihče ni začel redno popivati pred 16.

letom starosti, medtem ko najdemo v skupini upravno kaznovanih koeficient 0,30, v skupini sodno kaznovanih pa 0,23. Zgodnji začetek popivanja, še pred 16. letom starosti, se torej kaže kot pomembna okoliščina tako za razvoj poznejše morbidne osebnosti, kakrsne se nam kažejo po večini vse v skupini upravno kaznovanih, pa tudi za poznejše delinkventno reagiranje oziroma alkoholmansko reagiranje, če delinkvent prej ni bil alkoholman. Morda bi tu veljalo postaviti naslednjo hipotezo: kolikor mlajši je človek, ko začne redno piti, toliko večja je verjetnost in možnost, da bo pozneje zašel v navzkrižje s pravili družbenega sožitja, in še večja možnost, da bo postal tudi delinkventen. Vsa v vseh tistih primerih, ko smo ugotovili, da so začeli redno popivati že v starosti do 20 let, in teh je 52 % vseh naših delinkventnih anketirancev, lahko predpostavljamo, da so zaradi dolgoletne zlorabe alkohola zašli tudi v kriminalnost.

Pri vprašanju, »kako reagira na alkohol«, smo vzeli za negativne oblike reagiranja vse, razen oblike »občuti zadovoljstvo«. Kot negativne oblike reagiranja smo torej vzeli: »fizično agresivno«, »psihično agresivno«, »zapade v depresivno stanje« in »nastopijo motnje zavesti«.

Na splošno največ anketirancev reagira fizično agresivno; to pa je za družbo in njena pravila precej pomembno. Pripomniti moramo, da kljub pričakovanjem nismo našli največje obremenitve s tem znakom pri sodno kaznovanih anketirancih, temveč pri upravno kaznovanih, pa tudi pri nedelinkventnih jih je precej. Podatkom glede nedelinkventnih in upravno kaznovanih anketirancev lahko zavzamemo, medtem ko podatki glede sodno kaznovanih niso verjetni. To stališče se pokaže za pravilno zlasti še, če primerjamo tudi opombe psihiatra, ki prav pri delinkventnih alkoholikih dostenkat opozarja na neskladje med izjavo in dejstvi.

Nekoliko pomembnejše razločke dobimo pri znaku »reagira psihično agresivno«, kjer skupina upravno kaznovanih kar močno zbuja pozornost. Zavrete, potlačene osebnosti, ki so sebi in drugim v napoto, se nekoliko sproste pod vplivom alkohola.

Ta skupina anketirancev je močno obremenjena tudi z znakom »zapade v depresivno stanje«. Kar desetkrat več kot pripadnikov skupine nedelinkventnih zapadajo v tako stanje pripadniki skupine upravno kaznovanih. Precej visok pa je koeficient pri sodno kaznovanih. Verjetno je, da so se izgovarjali delinkventni alkoholiki tudi pred psihiatrom, češ da o svojem dejanju, ki je bilo agresivne narave, nič ne vedo, se nič ne spominjajo in podobno. Verjetno spada precejšen del tistih,

ki reagirajo depresivno in z motnjami zavesti, iz te skupine med tiste, ki reagirajo fizično agresivno.

Pri »motnjah zavesti« prednjačijo nedelinkventni anketiranci. Na splošno so naši anketiranci z negativnimi oblikami reagiranja na alkohol precej obremenjeni, vsekakor pa najmanj skupina nedelinkventnih in najbolj skupina upravno kaznovanih.

S to metodo smo torej lahko ugotovili, da je zgodnji začetek popivanja eden izmed pomembnih činiteljev pri genezi alkoholomanij in delinkventnosti ter da nedelinkventni anketiranci v večjem številu normalno reagirajo na alkohol (z občutki zadovoljstva) kot pa obe skupini delinkventnih.

Ti sklepi bi utegnili biti pomembni za preventivno dejavnost, ki naj prepreči, da bi mlad človek, še otrok, že prišel v stik z alkoholom. Prav tako pa bi utegnili biti koristni za preprečevanje in zatiranje alkoholizma in kriminalitete sploh, saj je očitno, da je mnogo bolj potrebna intervencija pristojnih družbenih organov, kadar uživanje alkohola nič več ne pomeni zadovoljstva niti olajšanja ali kadar gre za globoke bolezenske spremembe človekove osebnosti. V resnici pa se, kot bomo še pozneje videli, omejuje ustrezna intervencija zdravstvenih organov predvsem na tiste, ki se prostovoljno želijo ozdraviti, glede vseh ostalih pa se morejo uporabiti samo ali pretežno samo depresivni ukrepi, ki povečini ne ustrezajo problemu, ki naj ga rešijo.

Poleg sklepov, ki smo jih lahko napravili z uporabo koeficientov, pa izhajajo iz gradiva raziskave še nekatera druga pomembnejša spoznanja.

a) Skupini nedelinkventnih in upravno kaznovanih anketirancev sta v večjem številu značilni po rednem, vztrajnem in trdovratnem popivanju kot pa skupina delinkventnih — sodno kaznovanih. Med temi najdemo več priložnostnih pivcev, pivcev iz navade in zavzadi družbe, ki pod vplivom alkohola izvršujejo tudi kazniva dejanja.

b) Ugotovili smo, da sta redna zaposlitev in redno popivanje v obratnem sorazmerju, prav tako kot tudi občasna zaposlitev in občasno popivanje. Ta ugotovitev seveda ni nova in je logična, vendar pa ne kaže pozabiti, da bo verjetno več upanja na uspeh terapije in drugih ukrepov, če je prizadeti samo občasni pivec oziroma če je redno zaposlen.

c) Iz podatkov o tem, kje anketiranci piyejo, smo ugotovili, da povečini v gostilnah. Le tisti, ki so po letih starejši, piyejo največkrat doma. Razločki statistično sicer niso pomembni, vendar pa si dovoljujemo postaviti vsaj hipotezo, da naši anketiranci toliko bolj piyejo po gostilnah, kolikor mlajši so in toliko

bolj doma, kolikor starejši so. Iz tega bi se dalo sklepati in prepustiti kateri izmed prihodnjih raziskav vprašanje, ali dolgoletno popivanje ne ustvari iz družabnega in aktivnega človeka — pivca polagoma samotarja, ki se umika iz družbe in postaja vedno bolj abnormna osebnost.

d) Naši podatki o vzrokih popivanja (objektivizirani) presenetljivo soglašajo z ugotovitvami francoskih avtorjev,<sup>2</sup> ki sodijo da je začelo popivati več kot 50 % alkoholomanov brez kakšnih izrazitih osebnostnih činiteljev v smislu osebnostnih motenj, temveč pretežno zaradi socialnih navad in običajev. Tudi po podatkih naše ankete najdemo okrog 50 % anketirancev, ki so začeli popivati zaradi družbe in iz navade. To ugotovitev nam potrjuje tudi primerjava med podatki o vzrokih popivanja in načini reagiranja na alkohol. Med alkoholiki, ki smo jih zajeli z našo študijo, smo našli približno polovico hujših primerov, že primarno osebnostno motenih in prizadetih ljudi, ki tudi večinoma negativno reagirajo na alkohol, in drugo polovico ljudi, ki so začeli piti iz navade ali zaradi zogledov in družbe, ki povečani reagirajo »normalno«, z občutki zadovoljstva. S tem želimo opozoriti na to, da utegne pomenujti tudi sprememjanje navad, ki so močno žive pri nas, važen prispevek k boju proti alkoholizmu. Ta ugotovitev seveda ne ovrže trditve, da je že samo popivanje znak neke osebnostne (čustvene) prizadetosti. Toda ta bi si ob pomanjkanju vsespološne navade, da se piše na žalost, na veselje, na slabo in nadobro voljo in podobno, morda našla drugačno obliko sproščanja, takšno, ki bi bila za družbo in za posameznika manj škodljiva in nevarna.

Nadalje moramo ugotoviti, da se skupina upravno kaznovanih anketirancev vseskozi pojavlja kot najbolj obremenjena. Tako na primer najdemo med njimi tudi največ netolerantnih, kar pomeni, da so dosegli že skrajno fazo v razvoju alkoholne toksikomani. Prav podobne obremenitve najdemo tudi v skoraj vseh drugih pogledih, to pa nas opozarja na poseben problem te populacije v preventivnem, kurativnem in represivnem oziru.

Podatki tega dela študije nam dovoljujejo tudi nekoliko pogumno, a po našem mnenju vendarle umestno hipotezo, da namreč alkoholizem velikokrat, skoraj neizbežno, vodi tudi v spopad s pravili družbenega sožitja. Kolikor agresivne in druge nenormalne reakcije na alkohol niso bile podane že poprej, so se razvile pozneje zaradi alkoholikovega

<sup>2</sup> Milčinski dr. Lev: Etiologija in patogeneza alkoholizma, Zbornik razprav o alkoholizmu, Ljubljana 1961, str. 37.

moralnega in etičnega popačenja, ki spremišča skoraj vsakogar, pa naj je začel piti iz tega ali onega razloga oziroma naj je vzrok njegove alkoholomanije ta ali ona prizadetost. Preprečevanje alkoholizma in njegovo zdravljenje sta potem takem hkrati tudi najučinkovitejši sredstvi za preprečevanje kriminalitete in drugih negativnih družbenih pojavov.

#### 4. Katera kazniva dejanja in prekrški se najpogosteje pojavljajo v zvezi z alkoholom in kako alkoholizem vpliva na povrtništvo ter na druge pojave družbenega nereda.

V začetku študije smo povedali, da smo zajeli med anketiranci predvsem storilce kaznivih dejanj in prekrškov, ki se odlikujejo po agresivnosti. Pozneje, ko smo po razvidnicah in po podatkih kazenske evidence preverjali naše delinkventne anketirance, pa smo ugotovili, da so delovali v življenju do naše ankete ne samo na področju kaznivih dejanj zoper življenje in telo, temveč tudi v približno enakem številu na področju kaznivih dejanj zoper premoženje. Po žal zelo nepopolnih podatkih je med našimi anketiranci samo 41 % takih, ki so bili ob anketiranju prvič kaznovani, in ti so tisti, ki so storili samo kazniva dejanja zoper življenje in telo. Vsi ostali, to se pravi 59 % anketirancev, pa so bili po dvačrat in večkrat kaznovani za kazniva dejanja in prekrške, tako da odpade na posameznika povprečno 3,5 kaznivih dejanj in prekrškov. Opozoriti moramo predvsem na to, da smo naleteli pri delu na nepremagljiv problem slabih in nepopolnih evidenc, in to kar redno pri organih socialnega varstva, deloma pa celo pri organih kazenskega pravosodja. Pri tem dvomimo o uspešnem in učinkovitem delu tistih organov, ki imajo slabo evidenco ali pa je sploh nimajo, še tembolj pa seveda lahko dvomimo o tem, ali ti organi sploh morejo voditi kakšno perspektivno politiko na tem področju.

Če se po tem intermezzu vrnemo k našemu problemu, potem bi lahko ugotovili ob porabi vseh podatkov naše raziskave naslednje:

Kolikor imamo opraviti s storilci kaznivih dejanj zoper življenje in telo, toliko lahko govorimo o tako imenovanem kriminalnem alkoholizmu, to se pravi o pojavi, pri katerem je popivanje brez drugih globljih vzgibov privedlo do storitve kaznivega dejanja. V vseh drugih primerih pa gre za tako imenovan alkoholno kriminaliteto, kjer se delinkventnost in alkoholomanija medsebojno tako prepletata, da ju ni mogoče ločiti.<sup>3</sup>

<sup>3</sup> Primerjaj tudi: Tjolstad Thorbjorn, Alcoholism and Criminality, Bulletin de la Société Internationale de Criminologie, Année 1957.

Zlasti zanimivo je, da smo odkrili v življenjskih zgodovinah, in to po nepopolnih podatkih, večje število kaznivih dejanj zoper premoženje. Pri storilcih teh dejanj smo našli tudi veliko več povratništva, in sicer istovrstnih dejanj, pretežno tativ, storjenih na primitiven način. Mogli smo ugotoviti, da gre v teh primerih pretežno za to, da bi si alkoholmani preskrbeli sredstva za pijačo. Hkrati najdemo med alkoholiki tudi precej kaznivih dejanj prikrivanja, kar kaže na njihovo povezanost s kriminalnim podzemljem in na to, da alkoholu vdani slabici zlahka postanejo tudi pomagači. V večjem številu se pojavljajo med kaznivimi dejanji naših anketirancev tudi kazniva dejanja zoper uradno dolžnost. Razumljivo je, dà storilcev teh dejanj ni veliko, ni pa razumljivo, kako je moglo storiti osem anketirancev kar 18 takih kaznivih dejanj. Tudi tu je treba opozoriti na pomanjkljivo evidenco, ki omogoča, da se storilci teh kaznivih dejanj morejo ponovno zapošliti v poklicih, ki jim taka dejanja omogočajo.

Podatki ankete so pokazali tudi, da se močno med seboj povezujeta alkoholizem in povratništvo. (Delinkventnost in povratništvo jemljemo tu v širšem pomenu — zajemamo tudi prekrške.) Pri storilcih kaznivih dejanj zoper premoženje je povratništvo kar reden pojav, še zlasti pa so v nenehnem povratku storilci prekrškov. Boj proti povratništvu, ki je prav gotovo najtrši oreh kriminalne politike, bi zato nikakor ne smel spregledati tudi alkoholizma. Ta je lahko spodbuda in razlog za to, da prihajajo njegove žrtve nenehno v navzkrije s predpisi o javnem redu in miru pa tudi s predpisi kazenskega zakonika. O problematičnosti alkoholu vdane populacije delinkventov, o izrednih stroških, ki jih povzročajo družbi, priča nedvomno podatek, da je bilo 85 anketirancev pred organi kazenskega pregona 636-krat ali vsakdo povprečno sedemkrat. Koliko manj stroškov in naporov bi bilo in koliko bolj bi lahko prizadetim samim koristili, če bi mogli za vsakega že prvič ali vsaj drugič uporabiti ustrezne in zato učinkovitejše ukrepe.

Naša raziskava je zajela majhno število žensk, toda to ne bi smel biti razlog, da bi se odpovedali nekaterim ugotovitvam, ki sicer ne povedo nič novega, pač pa potrjujejo to, kar je že praksa spoznala. Zdi se, da je treba ugotoviti pri ženskah predvsem še globljo in hujšo osebnostno motenos, kot smo jo ugotovili pri moških anketirancih. O tem ne pričajo samo siceršnji podatki, ampak tudi podatki o storjenih kaznivih dejanjih in prekrških. Anketiranke so postale na primer po anketiranju še bolj asocialne in so storile še več kaznivih dejanj in prekrškov kot pred

anketo. Njihova pot je vodila po naših podatkih vedno globlje v fizični, duševni in socialni propad, ki ga seveda nobeno kaznovanje ne more zaustaviti. Iz tega bi bil morda upravičen sklep, da se ženske pojavljajo kot alkoholmani in kot delinkventi sicer manj pogosto kot moški, zato pa zahtevajo še tem bolj primerno obravnavanje.

##### 5. **Ukrepi, ki so bili uporabljeni zoper naše anketirance, in njihova učinkovitost.**

Iz podatkov naše raziskave sledi, da so se anketiranci srečevali v svojem življenju v prvi vrsti z organi represije. Drugi za reševanje tega problema bolj poklicani družbeni organi so imeli povsem podrejeno vlogo. Morda gre to tudi na račun pomanjkljivih evidenc in deloma morda tudi na račun naše nepriimerne metodologije pri zbiranju podatkov. Vendar, če bi v stvarnosti prevladovali socialnovarstveni in zdravstveni ukrepi, bi se to moralno izraziti tudi v podatkih naše ankete. Prav podobno spoznanje sledi tudi iz neke raziskave o alkoholizmu v občini Ljubljana-Vič, kjer so izmed 159 pri zdravstvenih zavodih registriranih alkoholikov imeli pri občinskem organu socialnega varstva v evidenci samo kakih trideset primerov.

V naših sklepih lahko zato mirne vesti ugotovimo, da organi socialnega varstva še niso pomemben faktor v prevenciji in pri splošnem boju proti alkoholizmu.

Nekateri zdravstveni zavodi so gotovo pomembnejši činitelj. Zdravljenje alkoholizma je sicer prostovoljno, vendar število alkoholomanov, ki so poiskali strokovno pomoč, ni majhno in tako pomeni ta dejavnost nedvomno velik prispevek k prevenciji in boju proti alkoholizmu sploh.

Toda ker je zdravljenje alkoholizma samo prostovoljno, je razumljivo, da ne more zanjeti tistih primerov, ki so najhujši, še zlasti pa ne tiste populacije, ki je predmet naše raziskave. Že med zbiranjem podatkov smo imeli velike težave, ker precejšen del anketirancev, ki smo jih zajeli, ni hotel iti na pregled v mentalnohigieniko posvetovalnico na Fužinah. (Mimogrede bodi povedano, da je tudi v tem eden izmed vzrokov za to, da se je prvotno načrtovanih 400 primerov skrčilo na 140). Tako smo mogli ugotoviti, da se je od vseh anketirancev zdravilo pred anketo samo 20 %. Tu se ne moremo spuščati v obširnejše razpravljanje o problemih zdravljenja alkoholomanov. Ugotovimo pa lahko, da tej dejavnosti v sedanji fazì manjka nekaj najosnovnejših pogojev za učinkovito delo. Brez omrežja ambulant in dispanzerjev kot triažnih ustanov, brez omrežja psihiatričnih posvetovalnic, brez primernih zavodov za

hospitalno zdravljenje, brez delovno-varstvenega zavoda za skrajne primere in ob sami prostovoljnosti je in ostaja zdravljenje alkoholanije zadeva nekaterih za to zavzetih posameznikov, ne pa zadeva zdravstvene službe v celoti in še manj družbe kot take. Ob takih razmerah se zdravstvo pri najboljši volji in pozrtvovalnosti posameznikov ne more v večjem obsegu in bolj učinkovito vključiti v boj proti alkoholizmu.

Povedali smo že, da naletimo v boju proti alkoholizmu, ki je povezan s kriminaliteto, pretežno samo na organe kazenske represije in na pretežno represivne ukrepe. Potrebno je povedati in poudariti, da so spričo pomanjkljivosti socialnovarstvene in zdravstvene službe velikokrat prevzeli vsaj nekatere socialnovarstvene naloge kar organi za notranje zadeve. To je seveda vse pohvale in priznanja vredno, ni pa to prav niti v načelu niti s stališča perspektive. Organi za notranje zadeve in sploh organi kazenskega pravosodja imajo pač svoja, povsem represivna sredstva in v pomanjkanju kaj boljšega so seveda uporabljali ta sredstva. Treba je priznati, da je bilo to boljše kot nič. Toda če moramo hkrati ugotavljati večjo ali manjšo neuspešnost tega boja proti alkoholizmu in delinkvencnosti, ki je z njim v zvezi, to pač ne gre predvsem na račun slabega dela omenjenih organov, ampak na račun družbe sploh, ki jim ni dala primernih sredstev za boj proti tako zapletenemu in težkemu problemu.

Neuspešnosti represivnih ukrepov zoper naše anketirance ni treba posebej dokazovati. Kljub temu pa je potrebno opozoriti, da organi kazenskega pravosodja včasih ne znajo uporabiti tudi tistih hudo bornih sredstev, ki jih imajo na voljo. Tako vidimo, da na področju upravnega kaznovanja ne uporabljajo ali slabo uporabljajo nekatere varstvene ukrepe, ki bi mogli biti uspešni, če bi bili primerno organizirani. Tu mislimo na določitev prebivališča, kar bi se lahko počasi razvilo v poseben delovno-varstveni zavod za ljudi, ki se vdajajo alkoholomaniji, narkomaniji, berštvu, potepuštvu, brezdelju in podobno.

Na področju kazenskega prava pa je nova kazenskega zakonika prinesla poleg že obstoječega varnostnega ukrepa oddaje v zavod za varstvo in zdravljenje tudi nov ukrep, namreč obvezno zdravljenje alkoholikov in narkomanov. Iz podatkov v tej študiji smo mogli videti, da se ti ukrepi zelo poredko uporabljajo, čeprav bi bili za veliko večino naših delinkventnih anketirancev edino primeren.

Naši anketiranci oziroma samo del njih — 85 ljudi — so bili po podatkih od leta 1957 do 1961 kar 636-krat kaznovani za kazniva dejanja in za prekrške. Ko sta jih pregledala

psihiater in psiholog, pa sta na posebno vprašanje povedala tudi svoje mnenje o najprimernejši terapiji. Takole sta predlagala: 42 anketirancev ali 30 % potrebuje ambulantno zdravljenje, 65 ali 47 % potrebuje hospitalno zdravljenje, 16 ali 11 % potrebuje socialno-varstveno pomoč in nadzor, 4 ali 3 % potrebuje vzgojne ukrepe, pri 9 ali 7 % sta ugotovila, da terapija ni potrebna, pri 4 ali 3 % pa sta ugotovila, da terapija ali sploh ni mogoča ali pa anketiranec vanjo nikakor ne privoli. Iz tega vidimo, da potrebuje resno zdravstveno pomoč kar 77 % anketirancev, 11 % potrebuje intenzivno socialno pomoč in nadzor, le širje pa bi bili primerni za ostrejše ukrepe, morda tudi za kaznovanje.

Če torej primerjamo to, kar se z našimi anketiranci v resnici dogaja, in to, kar naj bi se dogajalo, vidimo velik, prav neopravičljiv prepad. Naša družba ne bo mogla več dolgo zapirati oči pred tako očitnim razkorakom med potrebami in stvarnostjo in jih bo morala začeti postopoma zadovoljevati, da ne bi bila nekoč pozneje prisiljena poseči po ostrejših ukrepih.

Na koncu naj poskusimo še razvrstiti naše anketirance po skupinah glede na ukrepe, ki bi bili potrebni za njihovo resocializacijo.

Sodeč po spoznanjih iz vsega gradiva so delinkventni alkoholiki nekoliko bolj zdravi, bolj normalno reagirajo na alkohol, več jih je, ki piyejo iz navade in zaradi družbe in podobno. Zdi se, da imamo pri njih opraviti z ljudmi, ki so prišli zaradi svoje kriminalne dejavnosti bodisi v stik s kriminalnim podzemljem in se tam navadili popivanja bodisi šo zaradi kriminalnosti zašli v stisko, iz katere iščejo izhod v alkoholu, ali pa so zgolj objestni, občasni pivci, ki priložnostno pod vplivom alkohola izvršujejo tudi kazniva dejanja. Izmed delinkventnih alkoholikov jih blizu 20 % pije priložnostno in tedaj tudi store kazniva dejanja ali prekrške. Pri teh 20 % delinkventnih alkoholikov bo po vsej verjetnosti kazenska in upravnokazenska represija še kaj zaledla, če se ji bosta pridružila tudi primeren tretman in potrebna ureditev življenjskih razmer.

Več kot 42 % je med delinkventnimi alkoholiki pivcev iz navade v smislu definicije doc. dr. Milčinskega. Ta skupina je prehodna, saj so v njej zajeti tisti, ki se šele utirajo, ki jih alkohol še ne obvladuje, pa tudi tisti, ki že drsijo med alkoholomane. Za preventivno individualno in socialno dejavnost je ta skupina najprimernejše torišče, ko je treba hkrati preprečevati tako alkoholizem kot tudi delinkvencnost. Ta skupina je verjetno najprimernejša za izvajanje protialkoholnega tretmana v zaporih in kazenskih poboljševalnih domovih, saj gresta lahko tu v števil-

nih primerih z roko v roki represija in tretman. Seveda pa bosta ostala oba brez uspeha, če se jima ne bosta pridružila post-penalna pomoč in nadzor. Pripadniki te skupine so očitno najbolj labilni in jih lahko vsak neugoden dražljaj spravi v povratništvo, tako alkoholno kot tudi kriminalno.

Končno predstavlja zadnja skupina kroničnih alkoholikov ali alkoholomanov (38 %) poseben problem, ki sodi predvsem v roke terapevta — psihiatra in psihologa. Tu gre, kot smo videli, za patološko osvojitev po alkoholu, ki jo lahko represivni ukrepi samo še poslabšajo. Za del pripadnikov te skupine bi bil edino primeren, v nekem smislu repressiven ukrep, namreč prisilna oddaja v posebne delovno-varstvene zavode. Njihova osebnostna motenost in socialna izprijenost sta tako globoki, da jima z danes znanimi terapeutičnimi metodami tudi strokovnjaki niso kos. Tu ne gre v prvi vrsti za odvzem prostosti temveč za varovanje prizadetega samega pred lastno patološko odvisnostjo od alkohola in za njegovo izolacijo iz družbe zaradi njenega varstva. Niso naši družbi v posebno čast in ne ljudem vobče v spodbuden zglede razcapani, povajlani, stalno pijani alkoholiki, ki moledujejo za denar po cestah, ki povzročajo razne izgrede in s katerimi se organi Ijudske milice leta in leta brezuspešno otepljejo, dokler jih ne najdejo nekje kot žrtev samomora, prometne nesreče ali zapušcene, človeka nevredne smrti.

V to skupino sodi večji del upravno kaznovanih anketirancev, ki so, kot smo videli, posebno obremenjeni v prav vseh pogledih. Nasprotno tej ugotovitvi temelji upravno kazensko pravo, oziroma bolje rečeno družbeni reakciji zoper kršitve družbene discipline, na izključni represiji. Spričo tega seveda nikakor ne more učinkovati tako, kot bi bilo primerno in za družbo ter za prizadetega koristno. Vsem drugim razlogom, ki govorijo za to, da bi bilo treba družbeno reakcijo zoper prekrške spraviti v sklad s sodobnimi kriminološkimi spoznanji, se pridružujejo tudi spoznanja, ki izhajajo iz naše raziskave.

## 6. Kriminalnopolični zaključki

S stališča kriminalne politike bi torej vsa naša spoznanja lahko strnili v tele ugotovitve:

1. Izrednega pomena je preventivna dejavnost, ki naj prepreči, da bi otroci in mladi ljudje sploh postali pivci alkoholnih pijač. Gre za to, da zloraba alkohola ne bi postala živiljenjska navada in »reakcijski vzorec« za reševanje napetosti in konfliktov v poznejšem živiljenju. Alkoholomansi način reagiranja kaj lahko privede tudi do delinkventnosti.

2. Družbena reakcija zoper kriminaliteto, ki jo povzroča vdano alkoholu, največkrat ni učinkovita, če se zateka samo h klasičnemu represivnemu sredstvu — h kazni. V večini primerov je treba zdraviti alkoholomanijo, kar je hkrati tudi najučinkovitejša oblika družbene reakcije zoper kriminaliteto, ki je povezana z alkoholizmom.

3. Učinkoviti, po potrebi tudi prisilni zdravstveni in socialnovarstveni ukrepi za ljudi, ki so že vdani alkoholu, niso samo pomoč njim samim, ampak tudi učinkovito preventivno sredstvo za varstvo razmeroma številnih otrok, ki jih imajo alkoholiki.

4. Kadar sta popivanje in storitev kaznivih dejanj plod predvsem objestnosti in socialnih navad, prav gotovo ne bo odveč tudi uporaba kazni. Toda treba je strokovno ugotoviti, ali je to primerno oziroma ali ne bo uporaba kazni tisti »provokacijski faktor«, ki bo sprožil neustavljivo drsenje v telesni, duševni in socialni propad.

5. Sklepi, ki sledijo iz naše raziskave, znova poudarjajo potrebo po oblikovanju enotne in temeljito premišljene kriminalne politike, ki bo med drugim zajemala tudi prevencijo, terapijo in represijo alkoholizma, ki se nam je znova pokazal kot izredno pomemben činitelj kriminalitete in drugih negativnih družbenih pojavov.

## Social, Medical, and Psychological Characteristics of Delinquent and Non-delinquent Alcoholics

by prof. Ljubo Bavcon, LL. D.

The Institute of Criminology at the Faculty of Law in Ljubljana has carried out a research project concerning social, psychological, and medical characteristics of delinquent and non-delinquent alcoholics. The analysis tried to find answers to the following questions:

1. What were the living conditions of people who are addicted to alcohol and who have got in conflict with the norms of social life because of this;
2. What are the characteristics of personal structure of delinquent and non-delinquent alcoholics;
3. What kinds and forms of alcoholism are to be found with both groups and what are the reasons of drinking and the reaction to alcohol at individuals belonging to particular group;
4. What is the influence of alcoholism on recidivism and other socially pathologic phenomena;
5. What preventive, repressive and curative measures have been employed and which is their effectiveness.

The study was carried out on 140 alcoholics, 76 of them having committed offences, 34 minor offences, and 30 having been non-delinquent (these latter serving as control group). Individuals having committed offences and those having committed minor offences constitute the delinquent group. In some respects, significant differences arose between those two latter groups.

As to the first problem posed (see 1.) the following circumstances could be stated as characteristic and important for genesis of alcoholism and delinquency: 1. alcoholism in the family, 2. mental diseases and neurotic troubles in the family, 3. illegitimate birth, 4. quarrels and disharmony in the family, 5. parents lived separated, 6. deficient schooling, 7. deficiency in vocational training. Economic conditions in which the testees lived in their childhood and adolescence have not shown significant differences for both groups.

The following personal characteristics of the testees have been found significant: 1. intelligence was under-average or subnormal, 2. social adaptation to general situations in life was bad, 3. the testees have passed more, and more serious diseases and actual state of their health was worse than that of the control group, 4. they showed emotional and personal troubles.

It has been found that the whole population falls into three groups. The group of of-

fenders having committed minor offences and that of non-delinquent alcoholics have shown more morbide reactions to alcohol and more personal disorder than the group having committed offences.

The largest percentage of offences committed by alcoholics constitute offences against social and private property. Minor offences committed by alcoholics are mostly connected with idleness, tramping, prostitution, fighting, and other violations of public order. It has been proved that delinquent alcoholics are often multirecidivists.

It has been found that among different measures against criminality originated in alcoholism, repression is the most generally used. At the same time, it seems to be rather effectless as it reveals the continuous relaps of testees.

From the point of view of criminal policy the following conclusions have been arrived at:

Activities, preventing children and young people from drinking, are of the utmost importance. The abuse of alcohol should not become a life habit and a reaction sample for solving tensions and conflicts in the future life. Alcoholomania may easily result in crime.

Social reaction against delinquency being connected with alcoholism is mostly effectless if it makes use only of classic repressive measures — of penalties. In most cases, the alcoholomania itself should be medically treated.

Effective, and — if necessary — compulsory measures of medical treatment and of social welfare for people addicted to alcohol, would help not only themselves, but would serve as preventive measure for protection of rather numerous children the alcoholics have as well.

When drinking and commitment of offences are caused by haughtiness and special social habits, the use of penalty should be recommended as well. But, it must be found out in an appropriate way if it is an adequate measure and not a provocative factor that would launch a person into an irresistible physical, mental, and social decay.

Conclusions resulting from this research point out the need for an uniform and carefully planned criminal policy that would include prevention, therapy, and repression of alcoholism that has been found again an important factor in the genesis of crime and other negative social phenomena.